

היום נלמד בעזרת ה':

הוריות דף ג

רב יהודה בשם שמואל אמר שמשנתנו האומרת שיחיד שעשה על פי הוראת בית דין פטור מחטאת, סוברת כרבי יהודה. אבל חכמים חולקים עליו וסוברים שהוא חייב חטאת. הגמרא הביאה את המקורות של השיטות משתי ברייתות.

קושיא: מכדי תרוייהו סתמי תנן. ממאי דקמייתא ר' יהודה ובתרייתא רבנן? אימא איפכא! הרי שתי הברייתות הללו כתובות בלא שם אומרם, ואם כן מניין לנו שהברייתא הראשונה היא דעת רבי יהודה והשניה רבנן, אולי להפך?

תירוץ: מאן שמעת ליה דדריש מיעוטי כי האי גוונא? רבי יהודה היא. דתניא - רבי יהודה אומר "זאת תורת העולה היא" הרי אלו שלשה מיעוטי: הברייתא הראשונה אומרת שיש שלושה מיעוטי בפסוק "אם נפש אחת תחטא בשגגה בעשותה". ואיזה תנא דורש מיעוטי בסגנון הזה? זהו רבי יהודה שדרש כן גם בפסוק "זאת תורת העולה היא". (הדרשות מבוארות במסכת זבחים. ועיין רש"י).

תירוץ נוסף: ואיכעית אימא - 'עדיין אני אומר' לא מצית מוקמת לה כר' יהודה. דקתני רוב קהל שחטאו ב"ד מביאין על ידיהן פר. ואי רבי יהודה, האמר צבור הוא דמייתי ב"ד לא! הברייתא השניה של 'עדיין אני אומר' אינה יכולה להיות כרבי יהודה. כי היא אומרת שאם רוב הקהל חטאו על פי הוראת ב"ד, ב"ד מביאים עליהם פר. אבל הרי רבי יהודה סובר שבכזה מקרה הציבור מביא את הפר ולא ב"ד. ואת דעתו אנו לומדים מהמשנה דלהלן.

דתנן רבי יהודה אומר שבעה שבטים שחטאו מביאין ז' פרים: רבי יהודה סובר שכל שבט נחשב לקהל בפני עצמו, ולכן גם אם שבעה שבטים חטאו שהם רוב השבטים, לא מביאים פר אחד על כולם אלא כל שבט מביא פר לעצמו. ועל כל פנים רבי יהודה אומר שכל שבט מביא לעצמו ולא הסנהדרין.

*

ורב נחמן אמר שמואל - זו דברי רבי מאיר, אבל חכמים אומרים יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב: רב נחמן אמר בשם שמואל, בדומה למה שאמר לעיל רב יהודה בשם שמואל, שחכמים חולקים על התנא של המשנה שלנו. אמנם רב נחמן אומר שמשנתנו היא דעת רבי מאיר.

שאלה: **מאי רבי מאיר ומאי רבנן?** תשובה: דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר **וחכמים מחייבין**: כלומר אם הורו בית דין הוראה בטעות ועשו על פי הוראתם, נחלקו ר"מ וחכמים האם יש חיוב להביא קרבן או לא.

הגמרא מבארת את הברייתא

מאן עשו? אילימא ב"ד. מאי טעמא דרבנן דמחייבי? והתניא - יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד, יכול יהו חייבין? תלמוד לומר "הקהל ועשו" מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד: למי מתכוונת הברייתא ש'עשו' את העבירה? אם הכוונה שהדיינים של ב"ד עברו את העבירה על פי הוראתם. מדוע רבנן מחייבם את ב"ד להביא פר? הרי דוקא אם 'הקהל' עשו על פי הוראת בית דין הם חייבים להביא פר?

אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל. מאי טעמא דר' מאיר דפוטר? אלא הכוונה שהקהל עשו את העבירה. אם כן לא מוכן מדוע רבי מאיר פוטר את הב"ד מלהביא פר?

אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל. ובהא קמיפלגי, מר סבר יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב: אלא בהכרח שרק מיעוט מהקהל עשו את העבירה. והמחלוקת של ר"מ וחכמים האם היחיד חייב להביא קרבן חטאת. דהיינו מחלוקתם האם יחיד שעשה בהוראת בית דין חייב או פטור. לדעת רבי מאיר פטור (כמו שכתוב במשנה שלנו) ולדעת חכמים חייב. אם כן מצאנו מקור לדברי רב נחמן בשם שמואל.

רב פפא דוחה בכמה אפשרויות

אמר רב פפא - דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור. אלא ב"ד משלים לרוב צבור קמיפלגי. מר סבר ב"ד משלים לרוב צבור, ומר סבר אין ב"ד משלים לרוב צבור: לכו"ע יחיד שעשה בהוראת בית דין פטור (ככתוב במשנתנו). והברייתא מדברת על הדיינים שעברו את העבירה על פי ההוראה של עצמם יחד עם חצי

מהקהל. והמחלוקת היא האם הדיינים מצטרפים לחצי מהקהל להיות ביחד רוב, וממילא הב"ד יתחייב להביא פר. או שהם לא מצטרפים, וממילא הב"ד לא יתחייב.

ואיבעית אימא - הורו ב"ד ועשו רובו של קהל. ומאן חכמים? רבי שמעון היא, דאמר צבור מיייתי וב"ד מיייתי: הברייתא מדברת על מקרה שרוב הקהל עשו את העבירה. והמחלוקת של רבי מאיר וחכמים היא האם מלבד הב"ד שחייבים להביא פר, גם הצבור חייבים להביא פר. ו'חכמים' הכוונה לרבי שמעון הסובר שגם הציבור צריך להביא פר. ואילו רבי מאיר חולק עליו.

ואיבעית אימא - שבט שעשה בהוראת בית דינו. ומאן חכמים? רבי יהודה היא. דתניא שבט שעשה בהוראת בית דינו אותו השבט חייב: בברייתא מדובר בשבט שעבר עבירה על פי הוראת הבית דין של השבט. 'חכמים' הכוונה לרבי יהודה, ורבי מאיר חולק עליו.

ואי בעית אימא - כגון שחטאו ששה והן רובו של קהל, או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל. ומתניתין מני? ר' שמעון בן אלעזר היא. דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משמו חטאו ששה והן רובו של קהל או שבעה אע"פ שאינן רובו של קהל חייבין: בברייתא מדובר בששה שבטים שחטאו, ולמרות שהם לא רוב השבטים, מספר האנשים שלהם הוא רוב קהל ישראל. או שחטאו שבעה שבטים שאין בהם כל כך הרבה אנשים, אבל במספר השבטים הם רוב מתוך השבטים. ובזה נחלקו הדעות האם זה נחשב 'רוב הקהל' וב"ד חייבים להביא על כך פר. לדעת 'חכמים' שהם רבי שמעון בן אלעזר חייבים, אבל לדעת רבי מאיר פטורים עד שיחטאו גם רוב האנשים וגם רוב השבטים.

*

אמר רב אסי - ובהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל: הדין הזה שאם חטאו רוב הקהל בהוראת ב"ד חייבים להביא פר, 'רוב הקהל' נקבע על פי יושבי ארץ ישראל, ולא מתחשבים ביושבי חו"ל. כפי שלומדים מהפסוק הבא.

שנאמר "ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו, קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים, לפני ה' אלקינו, שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום". מכדי כתיב "וכל ישראל עמו", "קהל גדול מלבוא חמת עד נחל מצרים"

למה לי? שמע מינה הני הוא דאי קרי 'קהל' אבל הנך לא איקרי קהל: הפסוק בא ללמד שדוקא המתגוררים בשטח שבין 'לבוא חמת' (בצפון) עד 'נחל מצרים' (בדרום), נקראים 'קהל', ולא יושבי חו"ל.

*

פשיטא מרובין ונתמעטו, היינו פלוגתא דרבי שמעון ורבנן: אם רוב הקהל עברו את העבירה בהוראת ב"ד, ואחר כך מתו חלק מהעוברים ונשארו רק מיעוט מהקהל שעברו את העבירה. האם יש חיוב להביא על הנשארים פר העלם דבר של ציבור כי כשהם עברו הם היו רוב, או שלא בגלל שכרגע הם מיעוט.

פשוט לנו שהדבר תלוי במחלוקת רבי שמעון ורבנן. שנחלקו לגבי אדם שעבר עבירה וחייב עליה קרבן חטאת, אבל עוד לפני שהביא את הקרבן הוא התמנה להיות כהן משיח או נשיא (= כהן גדול או מלך). והדין הוא שכהן גדול או מלך שעברו עבירה, צריכים להביא קרבן מיוחד. לדעת רבנן דינו כמו אדם פשוט, לדעת רבי שמעון תלוי, אם נודע לו שחטא לפני שנתמנה דינו כאדם פשוט, ואם נודע לו שחטא לאחר שנתמנה דינו ככהן גדול או מלך.

וכך גם כאן. לדעת רבנן חייבים להביא פר. לדעת רבי שמעון תלוי מתי נודע להם שחטאו, אם נודע להם לפני שנתמעטו חייבים להביא פר, ואם אחר שנתמעטו פטורים.

מועטין ונתרבו מאי? מי פליגי רבי שמעון ורבנן, ר"ש דאזיל בתר ידיעה מחייב ורבנן דאזלי בתר חטאת פטרי, [או לא]. מאי? אבל אנו מסתפקים במקרה הפוך. מיעוט מהקהל חטאו, ואחר כך מתו חלק מרוב הקהל, שלא חטאו, ונוצר מצב שעכשיו רוב הקהל הם אלו שחטאו. האם גם כאן נאמר שהדבר תלוי במחלוקת רבי שמעון ורבנן. לדעת רבי שמעון שהולכים אחר הידיעה, אם כן אם נודע להם שחטאו כשהם רוב הקהל הם יתחייבו. ולדעת רבנן שהולכים אחר שעת החטא, הם יהיו פטורים כי בשעת החטא הם היו מיעוט הקהל.

או שהמקרים אינם דומים (בגלל שבכהן גדול ומלך, כשהאיש עבר את העבירה, המעשה הזה מחייב אותו קרבן חטאת רגילה, והשאלה היא האם החיוב שלו ממשיך הלאה או משתנה. אבל כאן כשמיעוט הקהל חטאו הם לא מתחייבים

בקרבן, והשאלה היא האם לחייב עליהם אחר כך חיוב חדש, וזה דבר הרבה יותר קשה).

תשובה: ותיסברא? אימור דשמעת ליה לר"ש דאזיל אף בתר ידיעה [היכי דהוי ידיעה וחטאה בחיוב], ידיעה דלא חטאה מי שמעת ליה? דאם כן לייתי כי השתא. אלא ר"ש חטאה וידיעה בעי: וכי יש לך ספק שרבי שמעון יחייב על כך פר? הרי כל מה ששמענו בדעתו של רבי שמעון זה שמלבד ההתחייבות בחטא צריך גם ידיעה של החטא באותו הזמן.

אבל וכי רבי שמעון מחייב על ידיעה בלבד? ודאי שלא. כי אם כן איש שחטא ואחר כך נתמנה להיות כהן גדול או נשיא, ואז נודע לו שחטא, מדוע רבי שמעון פוטר אותו לגמרי? היה עליו לחייב אותו כמו המצב העכשוי שלו, דהיינו קרבן של כהן גדול ומלך.

אלא בהכרח שר"ש מצריך גם חיוב קרבן על החטא וגם ידיעה. לפי זה, כאן פשוט שפטורים מפר. כי כשמיעוט הקהל עשו את העבירה לא היה להם שום חיוב קרבן, ואחר כך כשנהיו רוב היתה להם רק ידיעה בלבד, אך כאמור על ידיעה בלבד רבי שמעון לא מחייב.

*

איבעיא להו. הורו בית דין חלב מותר ועשו מיעוט הקהל, וחזרו ב"ד בהן והורו ועשו מיעוט אחר. מהו? כיון דשתי ידיעות נינהו לא מצטרף, או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף: אם ב"ד הורו שמותר לאכול חלב, והלכו מיעוט מהציבור ואכלו חלב. ואחר כך בית דין חזרו בהן ואמרו שהיתה זו טעות. ואחר כך שוב פעם הורו הב"ד שמותר לאכול חלב, והלכו מיעוט אחר מהציבור ואכלו חלב. האם מיעוט הקהל שבשני הפעמים מצטרף לרוב הקהל, וצריך להביא פר העלם דבר של ציבור. הספק - האם יש כאן שתי 'ידיעות' כלומר שתי הוראות נפרדות של בית דין ואי אפשר לצרף אותם, או שבגלל ששתי ההוראות מדברות על אותו דבר (אכילת חלב) הם מצטרפות.

ואם תמצא לומר כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף, מיעוט בחלב שעל גבי הקבה ומיעוט בחלב שעל גבי דקין מהו? הכא ודאי כיון דבתרי קראי קאתי לא

מצטרף, או דלמא כיון דאידי ואידי חלב הוא מצטרף: אם תפשוט את הספק הקודם שהאנשים שחטאו בשני הפעמים מצטרפים לרוב, בגלל ששתי ההוראות עוסקות בחלב. עדיין יש להסתפק מה הדין אם פעם אחת הורו ב"ד שחלב שעל גבי הקיבה מותר, ובפעם השניה הורו ב"ד שחלב שעל גבי הדקין מותר. האם מכיון שלומדים את כל סוג של חלב מפסוק אחר, הם לא מצטרפים. או שסוף כל סוף מדובר כאן באיסור אכילת חלב, ולכן הם מצטרפים.

ואת"ל שם חלב הוא ומצטרף, מיעוט בחלב ומיעוט בדם מהו? הכא ודאי (כ"ג) דתרי איסורי נינהו [וכיון דאין איסורן שוה] לא מצטרף או דלמא כיון (דאיסורן שוה) דקרבתן שוה מצטרף: אם תפשוט את הספק הקודם ששני סוגי חלב מצטרפים. עדיין יש להסתפק מה הדין אם הוראה אחת של ב"ד היתה שמותר לאוכל חלב, וההוראה השניה היתה שמותר לאכול דם. האם מכיון שיש כאן שני איסורים שונים הם לא מצטרפים, או שמכיון שעל שניהם מביאים את אותו סוג קרבן (כלומר אדם שאכל חלב או דם מביא את אותו סוג קרבן) הם מצטרפים.

ואת"ל כיון (דאיסורן שוה) דקרבתן שוה מצטרף. מיעוט בחלב ומיעוט בעבודת כוכבים מהו? הכא ודאי אין איסורן שוה ואין קרבתן שוה, או דלמא כיון דאידי ואידי כרת הוא מצטרף. תיקו: עדיין יש להסתפק במקרה שהוראה אחת היתה להתיר חלב, והשניה להתיר עבודה זרה. האם לא מצטרפים כי גם האיסור של שניהם אינו אותו דבר (כי לכל אחד יש איסור בפני עצמו), וגם הקרבן שלהם אינו אותו דבר. או שבגלל שעל שניהם יש חיוב כרת, הם כן מצטרפים. והגמרא נשארת בתיקו.

*

איבעיא להו. הורו ב"ד שחלב מותר: והלכו מיעוט הקהל ועשו על פי הוראתם ומתו הדיינים, ומינו דיינים חדשים וגם הם המשיכו להורות שחלב מותר, והלכו מיעוט אחר של הקהל ועשו על פי הוראתם. האם האנשים החוטאים שבשתי הפעמים מצטרפים לרוב? והגמרא מבארת את הספק -

אליבא דמאן דאמר וכו': למ"ד שאת פר העלם דבר של ציבור צריכים הב"ד להביא, אין ספק שאי אפשר להביא כאן קרבן, כי הדיינים הראשונים אינם בעולם. אך הספק הוא למ"ד שהציבור צריך להביא את הפר, האם מכיון שבסופו של דבר

רוב הציבור חטאו צריך להביא פר, או מכיון שבכדי להתחייב בפר צריך שהב"ד שהורו את הטעות ידעו על טעותם, וכאן הב"ד הראשון כבר איננו, ממילא אי אפשר להביא פר.

*

אמר רבי יונתן מאה שישבו להורות: מאה דיינים שישבו ביחד להורות שמותר לעבור עבירה, ועשו רוב הצבירו על פיהם, שהם מתחייבים להביא פר העלם דבר. כל זה דווקא אם כל המאה דיינים הורו שמותר. אבל אם אחד מהם הורה שאסור, למרות שפסקו את הדין על פי הרוב, אין קרבן. לומדים זאת מהפסוק "ואם כל עדת ישראל ישגו" עד שישגו כולם, כלומר עד 'שתתפשט ההוראה בכל הדיינים' שכל הדיינים יורו להיתר.

אמר רב הונא בריה דרב הושעיא הכי נמי מסתברא. דבכל התורה כולה קיימא לן רובו ככולו, והכא כתיב "כל העדה" הואיל וכך אפילו הן מאה: כך מסתבר. בגלל שמקובלנו בכל התורה ש'רוב' נחשב כמו 'כל'. ואילו בפר העלם דבר התורה מדגישה ש"כל עדת ישראל ישגו" כלומר כל הדיינים. ללמד שדוקא כשכולם הורו להיתר.

קושיא: [תנן] - "הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו או תלמיד וראוי להוראה והלך ועשה על פיהם, בין שעשו ועשה עמהן ובין שעשו ועשה אחריהן ובין שלא עשו ועשה, הרי זה חייב מפני שלא תלה בב"ד". האי הוא דחייב, הא אחר פטור. ואמאי הא לא נגמרה הוראה? קשה ממשנתנו האומרת שאם אחד מהדיינים ידע שהדיינים טעו ובכל אופן הלך ועשה על פיהם, הוא חייב חטאת. מדוייק מדברי המשנה שדוקא הוא חייב חטאת, אבל אדם אחר שעשה על פי הוראת בית דין פטור מחטאת. והרי לא נגמרה ההוראה להיתר, כי הדיין הזה ידע שחבריו טועים והוא לא הורה שהדבר מותר!

תירוץ: הכא במאי עסקינן כגון שהרכין ההוא אחד מהן בראשו: מדובר שהדיין הזה הנהן בראשו בהסכמה יחד עם כולם (למרות שידע שהם טועים), ואם כן נגמרה ההוראה על פי כולם.

קושיא: ת"ש הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו, ואמר להן 'טועין אתם' הרי אלו פטורים: עד כאן המשנה לקמן. ההוכחה: טעמא דאמר להן טועין אתם דפטורים, הא שתיק מישתק חייבין, וגמר לה הוראה. ואמאי? והא לא הורו כולן? תירוץ: אמרי הכי נמי כגון שהרכין בראשו.

קושיא: מתיב רב משרשיא - סמכו רבותינו על דברי רשב"ג ועל דברי ר"א בר' צדוק שהיו אומרים אין גוזרין גזירה על הצבור אלא אם כן רוב הצבור יכולין לעמוד בה. ואמר רב אדא בר אבא מאי קרא? "בְּמֵאֲרָה אֲתֶם נְאָרִים וְאֲתִי אֲתֶם קִבְּעִים הַגּוֹי כָּלוּ". בימי עזרא הציבור קיבל על עצמו להביא את המעשרות לאוצר בית המקדש. העם לא קיים את ההתחייבות, והנביא הוכיח אותם בשם ה' שהם גוזלים אותו ולכן מגיעה להם קללה. הנביא מדגיש שהם נענשים בגלל ש'הגוי כולו' קיבל על עצמו את ההתחייבות. ומפסוק זה לומדים שאין גוזרים גזירה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכול לעמוד בה. ההוכחה: **והא הכא דכתי' הגוי כולו ורובא ככולא דמי:** מוכח שהלשון 'כל' שבפסוק אינו מתפרש דוקא 'כולם' אלא 'רובם'. ואם כן גם כשכתוב "כל עדת ישראל ישגו" הכוונה לרוב הדיינים ולא לכולם.

תיובתא דר' [יונתן] תיובתא.

ואלא מאי כל עדת דקאמר רחמנא? הכי קאמר אי איכא כולם הויא הוראה ואי לא לא הויא הוראה: לאחר שנדחו דברי רבי יונתן, עלינו לבאר מדוע אם כן כתוב בפסוק "כל עדת ישראל"? והתשובה ללמד שדקא אם כל השבעים ואחד דיינים של הסנהדרין השתתפו בהוראה להתיר (למרות שחלקם לא הסכימו התירו) יש חיוב להפיא פר, אבל אם לא השתתפו כל הדיינים לא.

*

אמר ר' יהושע עשרה שיושבין בדין, קולר תלוי בצואר כולן: כולם נענשים על הטיית הדין. **קושיא:** פשיטא! תירוץ: הא קמ"ל דאפילו תלמיד בפני רבו: תלמיד היושב לפני רבו ורואה שרבו טועה והוא שותק, גם הוא נענש.

רב הונא כי הוה נפיק לבי דינא וכו': כשהיה יוצא לדון בבית דין, היה אוסף עשרה תלמידי חכמים מבית המדרש יחד איתו, כדי שאם ח"ו הוא יענש יתחלק העונש בין כולם, כמו חתיכת נסורת מקורת עץ.

רב אשי כי הוו מייתי טרפתא לקמיה וכו': כשהיתה באה שאלה של ספק טריפה לפניו, הוא היה אוסף את כל השוחטים של העיר 'מתא מחסיא' הבקיאים בהלכות טריפות, מהטעם הנ"ל.

משנה: הורו ב"ד, וידעו שטעו וחזרו בהן. בין שהביאו כפרתן ובין שלא הביאו כפרתן, והלך ועשה על פיהן. ר' שמעון פוטר ור' אלעזר אומר ספק: ב"ד כבר חזרו בהם, אבל האיש לא ידע מכך והלך ועשה את העבירה על פי הוראתם הראשונה. לדעת רבי שמעון הוא פטור מלהביא קרבן חטאת כי הוא נחשב 'תולה בבית דין'. לדעת רבי אלעזר יש ספק בדבר האם הוא נחשב לתולה בבית דין או לתולה בעצמו, ועליו להביא קרבן אשם תלוי.

איזהו ספק וכו': המשנה מבארת באיזה מקרה דיבר רבי אלעזר שהוא חייב אשם תלוי? במקרה שהאיש ישב לו בתוך ביתו. אבל אם הוא הלך לחו"ל הוא פטור.

אמר רבי עקיבא מודה אני בזה שהוא קרוב לפטור מן החובה: אני מודה במי שהלך לחו"ל שהוא ודאי נחשב לתולה בבית דין, שהרי לא ידע שהם חזרו בהם.

אמר לו בן עזאי - מאי שנא זה מן היושב בביתו? אמר לו רבי עקיבא: שהיושב בביתו אפשר היה לו שישמע, וזה לא היה לו אפשר שישמע.

הורו ב"ד לעקור את כל הגופי: אם בית דין הורו לעקור את כל גוף המצוה הכתובה בתורה, כגון שאמרו אין איסור נדה בתורה וכדו', הם פטורים מפר העלם דבר. אבל אם הם הורו לבטל מקצת מהמצוה ולקיים מקצת ממנה, הם חייבים פר.

נמרא: אמר רב יהודה אמר רב מאי טעמא דרבי שמעון? הואיל וברשות ב"ד הוא עושה: ולכן רבי שמעון פוטר את היחיד שעבר על פי בית דין לאחר שב"ד כבר חזרו בהם והוא לא ידע.

איכא דאמרי. אמר רב יהודה אמר רב אומר היה רבי שמעון - כל הוראה שיצאה ברוב צבור יחיד העושה אותה פטור, לפי שלא ניתנה הוראה אלא להבחין בין שוגג למזיד: אם ניתנה הוראה להיתר ועשו רוב הציבור על פיה, גם אם ב"ד חזרו בהם היחיד שעבר אחר כך על פיהם פטור. כי כל הדין שכשב"ד הורו להתיר עבירה יחיד שעבר פטור, זה בגלל שהוא עשה זאת בשוגג. ואם כן אין הבדל האם ב"ד כבר חזרו בהם מהוראתם, בכל מקרה האיש עשה זאת בשוגג.

מיתיבי פר העלם דבר של צבור ושעירי עבודת כוכבים: כשב"ד הורו בטעות להיתר וצריך לביא את הקרבנות הללו. לדעת רבי שמעון גובים את הכסף במיוחד מהציבור לשם כך. לדעת ר' יהודה לוקחים את הכסף מתרומת הלשכה. לפי זה קשה מדוע אמר רבי שמעון שגם לאחר שב"ד חזרו בהם היחיד שעבר פטור? הרי לשיטתו גובים את הכסף עבור ה'פר העלם דבר' מהציבור, והוא כבר יודע שב"ד חזרו בהם.

כמה תירוצים: איבעית אימא וכו': או שמדובר שהגזברים גבו את הכסף מהציבור בלי להודיע להם על מה הכסף הולך. או שמדובר שהאיש לא היה בעיר בזמן הגבייה. או שרב סובר כמו תנא אחר שגורס את המחלוקת של רבי שמעון ורבי יהודה באופן הפוך, ואז רבי שמעון הוא זה שסובר שהכסף של 'פר העלם דבר' נלקח מתרומת הלשכה.